

WANG
GANG
English

Traducere din limba chineză de
Roxana Rîbu

Editura Paralela 45

Capitolul I

1

În ziua aceea de primăvară – să fi fost prin mai, când orașul Urumqi se scâldea în razele soarelui, reflectate de munții Tian Shan – am intrat și eu în școală (plutind ca fulgii de zăpadă de la fereastră), apoi m-am așezat pe un loc din dreptul geamului, privind la ninsoarea cu soare de afară. Așa e la Urumqi, se întâmplă adesea să te bată și fulgii de zăpadă, și razele soarelui în același timp – și asta când fandosii de la sud de Marele Zid s-au plictisit deja de câmpuri înverzite și piersici în floare.

Nimeni n-a strigat să ne ridicăm atunci când a intrat Ajitai. În clasă era cam ca pe malul gârlei, ziceai că suntem niște găze care bâzâie bucuroase la soare. Nici nu s-a prins vreunul că intrase ea. A făcut câțiva pași înainte și, abia când Li Lături a strigat o dată, ne-au căzut tuturor privirile pe Ajitai.

Nimeni nu mai spera că Ajitai se va întoarce.

Eu îmi ziceam că, cel mai probabil, n-o să se întoarcă niciodată. Ajitai stătea în picioare pe podium și nu spunea nimic, însă din ochi începuseră să-i curgă lacrimi.

Cu siguranță v-ați dat deja seama de ce erau toți băieții abătuți azi: tocmai pentru că urma să plece Ajitai. Era frumoasă și cu pielea albă – o corcitură. A, pardon, „corcitură“ se zice la Urumqi; trebuie să vă traduc: asta înseamnă că mama ei era uigură, iar tatăl ei, chinez (sau invers, tatăl ei era uigur și mama, chinezoaică).

De anul trecut n-am mai învățat rusă, iar de azi nu mai învățăm uigură. Pe noi nu ne interesau limbile, ci fetele – așa, ca Ajitai. Și chiar dacă era profesoară, uite că eu, în zori, așteptam să-i văd gâtul și lacrimile, mai mult decât lumina zilei.

Ajitai pleacă. Știți voi, oare, cât de apăsătoare e vestea asta pentru mine?

Ea ne-a cuprins pe toți cu privirea și, în acel moment, tuturor băieților li s-a tăiat respirația, de parcă așteptau pronunțarea unei sentințe. Căci zilele acestea circulară tot felul de zvonuri despre Ajitai. Cineva a zis că se suise chiar ieri într-un camion, în față, lângă șofer, și plecase la Kashgar, de unde ar fi provenit mama ei. Dar zvonurile sunt doar zvonuri. Și uite că acum stătea pe podium, căci se pare că Li Lături avusese dreptate: tot mai trebuia să vină la ultimul curs.

Când Ajitai s-a întors, i-am privit mijlocul și coapsele; în mișcare, semănau cu frunzele de ulm de pe malul râului Urumqi, vara, când se leagănă ușurel în bătaia vântului. Apoi, cu creta în mână, a scris pe tablă cinci cuvinte: *Citate din operele președintelui Mao.*

A scris anevoie cuvintele astea și s-a oprit. S-a întors și ne-a spus în chineză:

— Nu vreau să plec, nu vreau să mă despart de voi.

Băieții au oftat și au început să zburătăcească încoace și încolo, ca niște vrăbiuțe, de nici nu ziceai că sunt în clasă, ci în văzduh.

Văzându-ne astfel, Ajitai a zâmbit – și cine mai zâmbea ca ea? Cu ale cui buze puteau fi comparate buzele ei?

Atunci Li Lături a tras un zbieret:

— Trăiască pururea președintele Mao!

Toată clasa a izbucnit în râs; chiar și fetele, de data asta.

Apoi au zbierat toți, întocmai ca Li Lături:

— Trăiască pururea președintele Mao!

Ajitai a așteptat să se oprească ovațiile apoi a zis:

— Chiar vă doriți așa de tare să învățați uigură? Vreți să rămân?

În clasă s-a făcut tăcere. Ajitai se înșela. Pe băieți nu-i interesa nicio limbă, nici chineză nu voiau să învețe, ce să mai zicem de uigură, iar fetele de multă vreme visau și așteptau orele de engleză,

English – care aveau să vină așa cum răzbate de după munții Tian Shan întâia ploaie de primăvară (munții aceia atât de îndepărtați pentru voi) și se varsă în valurile râului Urumqi și în iazurile de lângă școală.

Privirea lui Ajitai s-a oprit pe chipul meu. Privindu-mă în ochi, a spus:

— Liu Dragoste, ești cam absent, la ce te gândești?

M-am înroșit. Toată clasa mă privea. M-am ridicat în picioare.

Era prima dată când Ajitai îmi punea o astfel de întrebare.

Mi s-a împleticit limba, când am zis:

— Nu mă gândesc la nimic.

Ea a zâmbit și mi-a spus să stau jos.

Am ezitat un pic și am continuat:

— *A laoshi**, tu...

Ea m-a întrerupt:

— V-am spus de atâtea ori să nu-mi mai spuneți *A laoshi*, ci *Ajitai laoshi*. Dar de-acum să-mi spuneți doar Ajitai. Că, de fapt, nu mai sunt profesoară.

I-am spus:

— Nu pleci, nu?

— Trebuie să plec, a zis ea, voi lucra în comerț.

După ce m-am așezat, m-am întrebat ce-o fi însemnând asta, că va lucra în comerț? Asta înseamnă că, de azi înainte, va lucra într-un magazin? Dar, oare, ce magazin?

Ajitai a continuat:

— Aș vrea și eu să învăț engleză cu voi. Ieri l-am văzut pe profesorul vostru de engleză. Îl cheamă Wang Yajun†.

Băieții au scos imediat un „Aaa...” dezamăgit.

Ajitai a zâmbit și a anunțat:

— Bine, ora s-a terminat.

* *Laoshi*, „profesor“, apelativ cu mai multă distincție, spre deosebire de „tovarăș“ sau „domn“. (N. tr.)

† Yajun, „vicecampion, finalist“, în lb. chineză. (N. tr.)

Apoi a ieșit din clasă sub privirile noastre, iar eu m-am uitat din nou cu dor la părul ei auriu, care se unduia asemenea ierbii din apa iazului.

Dincolo de fereastră, totul părea să plutească aiurea, ca fulgii de zăpadă. Am privit în sus. Cerul era atât de albastru că, pur și simplu, mi-a venit să plâng. Chiar dacă lacrimile băieților sunt ca ale fetelor, tot mă cam jenez să vărs lacrimi în fața altora. Dar dacă ați fi văzut cât de albastru era cerul copilăriei mele în Urumqi...

De fapt, aveam inima grea; nu doar eu, ci toată clasa, chiar și cei de teapa lui Li Lături.

Când fetele se uitau spre cer, n-ai fi zis că le venea să plângă. Nu știi dacă nu cumva memoria mă înșală, dar mă tot întreb, oare, de ce-oi fi fost eu un puțoi sensibil, căruia i se aduna în suflet un noian de sentimente ori de câte ori vedea culori atât de impresionante, că nici nu le putea pune în cuvinte? Îmi crescuse și puța, ajunsese într-a V-a, mi se mai schimbase și vocea, dar pasiunea pentru cer tot era mai mare decât a colegelor de clasă (până și peticele de pe hainele lor mi se păreau colorate).

„Smiorcăit“ și „puțoi“ – astea sunt vorbe de-ale noastre, din Urumqi. Dar dacă voi, chinezii din sudul Zidului și străinii, țineți neapărat, vă traduc din nou. Totuși, trebuie să explic cu discreție: termenul din urmă se referă la băieții cărora le crește cocoșelul.

În clasă era liniște, nimeni nu mai zicea nimic.

Rusa a trecut, uigura a fost și s-a dus, acum venea engleza.

2

Dorul după anii copilăriei îi copleșește adesea pe bătrânii în-greunați de ani.

Și atunci, evident că nu la moarte ne gândim, ci la naștere; mai ales un smiorcăit ca mine. Căci aflasem că tristețea inimii este uneori mai nesfârșită decât întunericul nopții. În astfel de momente, priveam neputincios și înmărmurit munții înzăpeziți și cerul, întrebându-mă de ce nu putem alege unde ne naștem.

De ce-a trebuit să mă nasc într-un loc precum Urumqi din Xinjiang, unde în mai, ba chiar și în iunie, te trezești că începe să ningă, pentru ca mai apoi să fie totul o mocirlă. Primăvara, pretutindeni nu vezi decât băltoace, provenite din gheața și zăpada care s-au topit; iar când ieși pe strada strălucind sub razele soarelui, ți se pare că țâșnesc de peste tot sclipiri orbitoare. În depărtări, mereu era ceva argintiu care sclipea către mine; și de câte ori nu m-am dus, în zilele când nu se făceau ore, către marginea orizontului, dorind să văd ce anume strălucește în ape. Fusesem pe muntele Yamalike, unde în afară de lut nu mai găseai decât nisip, și la mormintele de pe colina dinspre apus, locul unde se desfășurau frecvent execuții.

Din copilărie, am simțit că Urumqi este un loc singuratic sau, mai bine zis, eu eram copilul singuratic de acolo.

Odată, pe când aveam vreo patru ani, m-am dus cu ai mei la Nanjing. A fost un drum atât de lung că mă apucase disperarea, credeam că n-o să mai ajungem niciodată la capăt. Dar când am văzut ce uriaș e orașul acela – cu mulțimea lui de blocuri înalte și puhoiul de oameni –, m-a luat amețeala.

Mama mi-a povestit atunci:

— Țsta e locul în care mami și tati au copilărit și au mers la școală. Iată, copacul ăsta se numește platan. E adus din Franța.

Era prima dată când auzeam cuvântul ăsta, „Franța“.

— Unde e Franța?

— Unde? În Europa.

— Unde e Europa?

— Peste mări.

— Mările unde sunt?

— Mări sunt în multe locuri.

— Și atunci, eu cum de ce nu le-am văzut? Unde sunt mările?

— În Xinjiang nu există mare.

— De ce nu există mare în Xinjiang?

— Cândva totul era o mare întinsă, apoi a secat.

— De ce m-ați născut voi acolo unde a secat marea?

Tata, văzând că pun asemenea întrebări, a schimbat subiectul zicând:

— Nu sunt mări, dar sunt munții Tian Shan.

Mama a continuat:

— În fiecare primăvară, gheața și zăpada de pe Tian Shan se topesc și se fac pâraie care se scurg în râul Urumqi...

— De ce m-ați născut în Urumqi? Eu n-am vrut să mă nasc într-un loc ca ăla, eu voiam să mă nasc aici.

De fapt, în ziua aceea, pe străzile din Nanjing, voiam să le spun: „Eu aș fi vrut să fiu născut de voi aici, să fiu născut în Nanjing.“

Mama și tata s-au uitat unul la altul stânjeniți și și-au zâmbit cu drag.

Mama s-a întors spre mine:

— Știi de ce ți-am pus noi numele Liu Ai*?

Nu voiam să aud încă o dată, mama îmi mai spusese și în alte rânduri.

I-am răspuns:

— Am amețit.

Și atunci mi-am îndreptat gândul spre altceva. De mic am avut puterea asta: când nu vreau să aud ceva, imediat pot să-mi distrag atenția, să-mi îndrept gândurile către cer, munți sau chiar spre marea pe care n-am văzut-o nici până în ziua de azi.

Păi, chiar așa, nu e nimic mai tragic decât să fii nevoit să te naști și, odată născut, totul să fie gata hotărât, fără ca tu să mai poți schimba ceva.

Te trezești într-un loc sălbatic, unde încet-încet te faci mare. Nu bei apă din fluviul Albastru sau din fluviul Galben, ci din gheața și zăpada topite pe Tian Shan. Iar după ce te faci mare, îți dai seama că arăți cu totul altfel decât cei din Nanjing. Că pielea ți-e mai aspră... că vorba ta îi face pe chinezi să râdă... Chiar și dacă le spui că Urumqi e un oraș, tot te trezești întrebând: „Voi mergeți călare la școală?“

* Ai, „dragoste“, în chineză. (N. tr.)

Eu n-am avut de ales și m-am născut la Urumqi, dar părinții mei? Au fost ei obligați să se ducă până acolo? Chiar așa, de ce mi-or fi pus un asemenea nume, Liu „Dragoste“, adică nici de băiat, nici de fată?

Dragostea e un soi de bunătațe, adică o virtute nobilă. Carevasăzică, nu e cam forțat? Liu Dragoste... Liu Dragoste... E un nume cam forțat.

Era tare cald în ziua aceea la Nanjing, aerul parcă era încins. După ce-am mâncat ultima bucățică de rață, tata ne-a luat pe mine și pe mama și ne-a dus să cumpărăm un pick-up. Apoi el cu pick-upul și cu mama au luat-o înainte, eu mergând în urma lor printre platanii aduși din Franța. La un moment dat, am cotit și ne-am oprit în fața unei case de lemn. Tata a ciocănit; i-a deschis ușa un fost coleg de școală și-am intrat. Ei doi au stat față în față, s-au privit puțin, apoi tata i-a spus:

— Măine trebuie să ne întoarcem în Xinjiang, nu știu când voi mai putea veni.

Ochii celui-lalt s-au umezit puțin, când i-a răspuns:

— Chiar ieri mă uitam la poza aceea pe care mi-ai trimis-o.

Tata a zâmbit modest.

Am spus:

— Să văd și eu poza.

Colegul lui a scos-o din sertar și mi-a dat-o zicând:

— Sper că Liu Dragoste va ajunge un om ca tatăl său.

În fundal se zărea o clădire. De cum am văzut-o, am știut că e Teatrul Minorităților. Văzusem un film acolo și ascultasem cântece de-ale uigurilor; băteau din tamburinele acelea ale lor, iar vocile le erau mai răsunătoare ca ale noastre. Poate și ei s-or fi întrebând, ca și mine: „De ce-a trebuit să ne naștem în acest loc fără mare?“

În poza cenușie se mai vedeau niște coloane albe din calcar și o cupolă. Tata era arhitect, asta era opera lui.

Tata a luat poza și s-a uitat la ea, iar în privirea lui parcă se vedea un pic de mândrie atunci când a zis:

— Ți-am mai adus o fotografie, una în care suntem toți trei.

Mama a scos fotografia și i-a dat-o colegului. Eram toți trei la intrarea în Teatrul Minorităților. Tata mă ținea în brațe, cu mama lângă el. Ochelarii tatei, lipiți de capul meu, îi stăteau strâmb pe față.

Colegul a privit poza și a comentat:

— Liu Dragoste îți seamănă leit.

Tata l-a îndemnat:

— Privește clădirea, nu oamenii contează.

Colegul său a scos un disc din dulap și i-a spus tatei că i-l dăruiește.

Pe urmă au deschis pick-upul și au pus discul acela.

Aparatul a început să cânte.

Eu am întrebat-o pe mama:

— De ce nu se aud tamburinele uigurilor?

Mama a zis:

— Sunt viori și un pian. Nu sunt tamburine și lăute.

Am remarcat:

— Mie nu-mi place cum sună.

De fapt, voiam să spun că nu eram obișnuit cu astfel de sunete. La Urumqi nu se auzeau astfel de melodii, acolo cel mai mult răsună muzica uigurilor, cu tamburine și lăute. Îmi amintesc că, în copilărie, peste tot se auzea un cântec foarte cunoscut, *Lăuta mea*. Era tare frumos și chiar îndrăznesc să vă asigur că aceea era cea mai plăcută muzică de pe pământ. Vorbea despre pustiurile și întinderile din Xinjiang. Dar uitate că acum și tata, și mama ascultau așa ceva. Ba, acel coleg i-a spus tatei de mai multe ori că pe compozitor îl chema Glazunov.

E de-a dreptul rușinos că, în clipa asta, scriind numele lui Glazunov, mă simt ca un fandosit. Ca și cum mi-ar plăcea să spun vorbe dintr-astea, când, de fapt, în romanul ăsta, Glazunov și viorile lui sună ca nuca-n perete. Ca și cum ți-ar intra un ghimpe în deget – așa mă bâzâiau sunetele acelea, și pe dinăuntru, și pe din afară.

Cum nu eram obișnuit cu sunetele respective, n-am apucat să ascult prea mult, că am și adormit. Și știu că am avut un vis,

în care unele lucruri erau închipuite, ca Nanjing și Glazunov, dar altele erau adevărate, ca Urumqi și *Lăuta mea*.

3

Piscul Bogda se înălța chiar în fața mea. Acolo erau izvoarele râului Urumqi.

Într-un mai senin și rece, am luat-o printre noroaie și prin razele atât de orbitoare, că până și sufertașul pe care-l țineam luca precum cristalul. Mă duceam cu mâncare la tata. Spusese de dimineață că nu va avea vreme să vină acasă la prânz, că trebuie să termine cât mai repede portretul acela.

În fața teatrului, se ridica un zid. Tata stătea pe schele și tocmai terminase de pictat capul unui om, iar acum îi picta umerii. În vreme ce noi toți eram slabi, acel om era grăsun. Era chiar președintele Mao Zedong.

M-am dus în dreptul lui și i-am zis:

— Tată, hai să mănânci.

Tata nu m-a băgat în seamă; se concentra asupra picturii.

I-am zis din nou:

— Tată, mănâncă!

El, fără să se întoarcă, a întrebat:

— Seamănă?

M-am uitat puțin și i-am răspuns:

— Pare-se că-i lipsește o ureche.

Tata mi-a explicat:

— Ei, ce știi tu? Se numește „perspectivă“.

Dar eu l-am contrazis:

— Bine, dar tot îi lipsește o ureche.

Tata s-a enervat puțin, s-a oprit din pictat, și-a îndreptat ochelarii și a coborât de pe schele, agil ca o maimuță din Parcul de Vest, strecurându-se printre bare și scânduri. După câteva poticneli, a sărit jos pe pământ.

Văzându-i fruntea transpirată, i-am zis:

— E obositor să pictezi, așa-i?

— Depinde ce anume pictezi, mi-a zis el.

Eu am insistat:

— Uite, nu-i lipsește o ureche?

— Dacă s-o putea, te faci și tu arhitect și ai să înveți regulile de bază ale picturii, a spus el, după care a luat o turtă de mălai cu carne și a mușcat o bucată mare.

Din neatenție, și-a mușcat și un deget. S-a uitat la mâna care-l durea și a văzut că nu-i dăduse sângele, ci se vedeau numai urmele dinților, așa că a zâmbit și a spus:

— M-am lăcomit, a trecut ceva vreme, cam de pe la Anul Nou, de când n-am mai mâncat carne. Nici nu mai țin minte de când n-am mai mâncat picioare de porc... Tare mult a trecut.

Privind la portretul abia pictat, îl auzeam pe tata cum mestecă. Turta de mălai măcinată între dinții tatei semăna cu zgomotul betonierei de pe șantier, malaxând nisipul cu pietriș. Dar nu mi-am luat o clipă ochii de la urechea aceea lipsă.

Luând în serios insistența mea, tata a continuat:

— Hai să-ți arăt ce este aceea „perspectivă“. Uită-te la mine; dacă stau în unghiul ăsta, nu-i așa că îmi vezi doar jumătate din față și doar o ureche? Și conturul nasului, al buzelor? Dar dacă mă întorc...

Tot vorbind, a îmbucut ultimul dumaticat de turtă, apoi s-a întors ușurel cu fața în partea cealaltă.

Atunci eu am zis bucuros:

— Văd urechea!

Era clar că se cam enervase, căci mi-a zis:

— O vezi?! Ba n-o vezi, îmi vezi doar capul și fața. Ca să-mi vezi și urechea, ar trebui să stau așa.

Încă vorbind, a întors fața din nou, de data asta mai arțagos.

Exact atunci, dintr-o clădire aflată în apropiere, au ieșit doi bărbați. Unul purta ochelari, celălalt nu. Cel cu ochelari era directorul Fan, iar cel fără ochelari era un tip foarte înalt.

Tata a devenit vizibil încordat, așa că mi-a spus:

— Hai, du-te acum! Și spune-i mamei că vin acasă de îndată ce termin de pictat.

Eu i-am răspuns:

— N-am ore după-amiază, mai stau să mă uit cum pictezi.

Tata a insistat:

— Du-te acasă!

Însă eu tot n-am plecat.

Privirea tatei arăta neputință, poate chiar și un pic de teamă.

Era clar, îl deranja faptul că mă aflu acolo.

M-am uitat în ochii tatei și am văzut o ezitare. Dacă mi-ar mai fi spus încă o dată să plec, l-aș fi ascultat; dar n-a mai avut vreme s-o facă.

Cei doi bărbați ajunseseră în fața lui.

Omul înalt și fără ochelari s-a uitat la zid și a observat:

— Seamănă, chiar seamănă, așa arăta și pictura pe care am văzut-o în Piața Tiananmen.

Deodată, a tresărit și a zis:

— De ce are doar urechea stângă, nu și pe cea dreaptă?!

Eu m-am umflat un pic în pene. Tata sigur greșise, iar eu fusesem primul care își dăduse seama, numai că el nu voia să recunoască.

Tata s-a uitat la portret și le-a explicat:

— Tovarășe director Fan, tovarășe comandant-șef Shen, e vorba despre perspectivă. Imaginați-vă...

Omul ăla s-a uitat la tata și a poruncit:

— Ce?! Haide, suie-te repede și pune-mi urechea la loc.

Însă tata nu s-a mișcat din loc. Fața lui era toată numai un zâmbet, ca și cum ar fi fost bucuros din cale-afară. L-am auzit spunând:

— Dacă îi pun urechea, n-o să mai semene.

Omul ăla a venit mai aproape de noi. Mai întâi l-a prins pe tata de mână, dar mai apoi s-a răzgândit și l-a luat de ureche, trăgându-l ușurel. Văzând că tata nu-l urmează de bunăvoie, a început să-l tragă mai tare, zicând:

— Hai odată, suie-te și pune-mi urechea aia la loc!

Directorul Fan, ochelariștii, râdea în timp ce-l sfătuia pe tata:

— Dacă ți-a zis s-o pui, atunci pune-o.

Tata s-a uitat la ei nehotărât, apoi l-a privit pe directorul Fan de parcă i-ar fi cerut ajutorul. Tata era conștient că directorul Fan e om cu școală, așadar știe ce-i aia perspectivă, la fel cum știe multe altele.

La început, am râs și eu cu oamenii ăia. Dar când am văzut că-l trage pe tata de ureche, nu mi-a mai venit să râd, ci să le zic să-i dea drumul; însă n-am îndrăznit. Ba, parcă, simțeam că mă doare și pe mine urechea un pic.

Tata s-a urcat repede pe schelă.

Eu, privindu-l de jos, am văzut cum îi flutură părul, iar ochelarii îi sclipesc în soare.

A luat pensula și i-a desenat omului de pe perete o ureche în partea dreaptă, și atunci toți am rămas cu gura căscată: figura se schimbase cu totul, nu mai arăta deloc ca un cap și o față de om normal.

Omul acela a comentat:

— Ai pictat aiurea, i-ai făcut urechea prea mare.

Tata a șters urechea cea nouă și a făcut-o ceva mai mică.

Acum portretul președintelui Mao era și mai caraghios.

Într-un final, tata a spus:

— Nu merge.

Omul ăla i-a poruncit:

— Dă-te jos!

Directorul Fan a adăugat:

— Hai, mai repede!

Tata a coborât și s-a uitat la portret, alături de cei doi. Deodată, directorul Fan a ridicat mâna și i-a dat tatei o palmă. A fost cât pe ce să-l doboare la pământ.

Apoi i-a spus:

— Las' că știi eu ce-i în capul tău!

După care s-a uitat slugarnic la ăla înalt.

Comandantul Shen, omul cel înalt, a indicat:

— Ștergi tot și pictezi de la început.

Și, zicând acestea, au plecat.

Atunci eu m-am dus după ei și, trăgându-l de picior pe directorul Fan, am întrebat:

— De ce l-ai lovit pe tata?

El a râs și mi-a răspuns:

— Ești mic; când o să te faci mare, o să te delimitezi de el.

Eu însă îl țineam din toate puterile, nevrând să-i dau drumul.

Atunci, el a strigat la tata:

— Hai, ia-ți copilul de aici!

Tata a țipat la mine:

— Vino încoace, dă-i drumu' lui nenea!

Dar eu tot nu-l lăsam.

Tata a venit la mine și m-a tras de mână.

Eu tot mă încăpățânam.

Când a văzut tata asta, mai tare m-a tras spre el; dar eu tot nu-i dădeam drumul celuilalt, așa că mi-a ars un șut în fund.

Abia atunci m-am speriat și i-am dat drumul omului. Tata chiar mă lovise tare; și mă durea.

Cei doi au plecat, ochelariștul zicându-i ceva ăluilalt.

Tata s-a uitat după ei pe când se îndepărtau, după care m-a întrebat:

— Te doare?

Am dat din cap că nu.

Tata a oftat, zicând:

— După-amiază trebuie să iau de la capăt pictura. De data asta am să pictez din față, în felul ăsta o să fie două urechi.

I-am zis:

— A dat în tine. De ce n-ai dat și tu?

Tata mi-a răspuns:

— E mai mare ca mine, nu mă pot pune cu el.

Și, în timp ce vorbea, privea strâmbătura de pe fața mea. M-a bătut ușor pe creștet.

Eu m-am uitat la urechea de care-l trăsesese celălalt și i-am zis:

— Dar pe mine de ce trebuia să mă bați?

Tata a râs și mi-a replicat:

— Prostuțule, pe cine să bat, dacă nu pe tine?

Vorba asta spusă în răs de tata mi-a rămas în memorie. În ziua de azi, oamenii le place să zică: „Mereu există ceva care ne face să plângem.“ Așa zic și eu acum: mereu e ceva care ne face să plângem – și anume, să-ți vezi tatăl bătut.

4

În seara aceea, am stat în pat fără să pot adormi. Expresia zâmbitoare a tatei după palma luată îmi flutura pe dinaintea ochilor ca rufele întinse afară, la uscat, dar prinse de furtună, mișcându-se încoace și-ncolo și făcându-mă să mă simt ca într-un leagăn. Mai apoi, dintr-o altă cameră, l-am auzit pe tata plângând. M-a cuprins teama, căci zgomotul acela aducea cu vaietul deznădăjduit al vântului prin Wulabo, zona cea mai veche a orașului Urumqi.

M-am ridicat încetișor, m-am dus la ușa alor mei și am împins-o ușurel, privind înăuntru prin crăpătură.

Tata chiar plângea, zicând:

— Azi m-au bătut, mă doare toată falca stângă. Dar ei nu înțeleg, nu înțeleg nimic și n-ai cum să le explici să înțeleagă.

Mama i-a mângâiat tatei obrazul și l-a întrebat:

— Aici doare?

Tata plângea mai departe și zicea:

— Chiar nu mi-aș fi închipuit. Adică nu m-au criticat și nu m-au bătut anul trecut, la ședințele de critică. Și azi, de ce?!

Mama a zis:

— Poate că azi era în toane rele.

Tata aducea cu un bolnav în convalescență. I-a spus mamei:

— Nu mi-au ieșit și mai mulți peri albi?

Mama l-a privit zâmbind și l-a îndemnat:

— Vino încoace.

Tata și-a lăsat capul în poala mamei, afundându-se acolo și lăsându-o să-i caute firele albe de păr.

Mama a căutat cu atenție, apoi le-a scos unul câte unul.

Tata se lăsa pigulit mormăind întruna ca un cățel, fiecare mișcare a stăpânului făcându-i o mare plăcere. La fiecare fir de păr alb smuls, icnea încetîșor, apoi își lipea capul mai tare de poala mamei.

Și mama se distra. Apoi a oftat și a spus:

— Iar a venit primăvara, a mai trecut un an.

Tata i-a zis:

— Așa o primăvară... mai bine nu venea!

Apoi mama s-a săturat de pigulit, așa că l-a întrebat:

— Ți-e mai bine?

Drept răspuns, tata a întrebat-o:

— Tu ți-ai dat seama cine l-a omorât pe Baiwen?

Mama l-a privit mirată:

— Păi, nu s-a sinucis?

El i-a dezvăluit:

— Nu, l-a omorât nevastă-sa.

Mama l-a privit nedumerită, așa că tata a vorbit mai departe:

— Dacă nevastă-sa ar fi fost ca tine, el n-ar fi murit. Bărbații care se sinucid sunt, de fapt, uciși de nevestele lor.

— Știi, ieri am visat discul acela... pe care ni l-a dăruit el, i-a zis mama.

Tata i-a spus:

— Am chef să ascult muzică.

Mama l-a contrazis:

— Nu se poate! Nu ți-e de ajuns că nu ne-au dat afară din casă și nu ne-au trimis tocmai la Tiemenguan sau Karashar? Acum mai vrei și să asculți cheștiile alea?!

Tata a asigurat-o:

— Hai, că-l dau foarte încet.

— Nu se poate nici așa, l-a oprit mama.

Dar tata nu a luat aminte la ce-i spusese ea. A scos ușurel pick-upul de sub pat, apoi a așezat pe el discul cu pricina, zicând:

— Când eram la studii în URSS, am ascultat într-un concert sonata asta pentru vioară, a lui Glazunov.

După primele acorduri, mama l-a pus pe tata să dea sonorul mai mic.

În timp ce ascultam, am văzut prin crăpătura ușii că tata o ia pe mama în brațe și începe s-o dezbrace.

Mama a zis atunci:

— O fi adormit Liu Dragoste?

Tata nu i-a răspuns nimic și a stins lumina.

În întunericul acela, gemetele mamei se amestecau cu cele ale viorii, așa cum se amestecă firele de nisip cu apele râului, până într-atât încât le mai deosebești unele de altele.

M-am culcat la loc în patul meu. Icnetele mamei păreau că se aud plutind undeva, departe. Glazunov e primul compozitor de care am auzit în viața mea, iar stilul său nobil va rămâne mereu legat de dragostea chinuită a părinților mei.

Ca fluidele bărbatului și ale femeii, risipindu-se în apa limpede.